

Bohoslužby v Hrabové 24.prosince 2013

Mt 1, 18-25

Milé sestry, milí bratři, asi znáte ten zvláštní pocit v lidském nitru, když se blíží něco opravdu velikého a očekávaného, když zbývají vteřinky do vzácného setkání. Ano, teď to právě přijde, teď se jakoby celý svět zastaví, v člověku nastane napjaté ticho a soustředění. Taková směs klidu a napětí zároveň. To je vlastně i atmosféra Vánoc, zejména tohoto večera. Když jsem chodíval na štědrý večer do Olomouce do kostela, těšil jsem se na tuto atmosféru klidu, ztišení celé země, aby následně mohla vybuchnout v jásavé Gloria. Chodil jsem cestou mezi poli, kde jsem zvlášť očekával tu krásnou idylku ticha a pokoje. Zvláštní, nikdy se mi to nepovedlo. Jediný klid byl patrně jen v garážích autobusů, které k nám jezdily. Jinak všude byl vlastně normální provoz. Jakoby ani svět okolo netušil, co se chystá. Ostatně tak jako to netušil ani před těmi dvěma tisíci lety. Pastýři jako každou jinou noc seděli u svého stáda a naslouchali jen tichu zalévajícím krajinu. V Betlémě samotném možná ani ticho moc nebylo. Město praskalo ve švech náporom poutníků, kteří obsadili všechny pokoje v hostincích. Lidé žili svůj běžný večer.

Událost tohoto běžného večera měla svůj všední ráz, jako tomu je i dnes. Příchod Božího Syna rozechvívá naše srdce, cosi se hýbe v našem nitru, ale jinak se vlastně děje na pozadí všedního provozu, kdy řešíme mnoho jiných běžných problémů a situací. Příchodem Božím se nezastaví běh světa, protože on vlastně nepřichází kvůli tomuto světu. Zastaví se běh našeho života, protože přichází kvůli našemu životu. S námi a v nás se cosi děje, mění, tam probíhá ta velká radost, která zpívá a oslavuje Boží dobrotu. A tak můžeme poznávat, že krásná atmosféra je něco, co možná zůstane ve vzpomínkách, ale nezmění to nic v lidském životě. Nebudeme lepší jen proto, že se zúčastníme či přispějeme k tomuto pozoruhodnému času. Ostatně i ta krásná vzpomínka pak v člověku zůstává proto, protože je spojena ještě s něčím, co bylo za tím, co nebylo vidět, ale bylo to to nejpodstatnější. Krásná krajina, ke které se člověk vrací, úžasná atmosféra každého setkání, které i po mnoha letech v člověku žije, má svůj důvod v tom, že se cosi dotklo jeho nitra, je to spojeno s něčím v něm samotným. K té kráse, která zůstává, přeci patřily rodiče, kamarádi, první lásky a také dotek Boží ruky.

K tomu podstatnému nás vede i vánoční příběh podle Matouše. Tím nejdůležitějším je v něm citace proroka Izaiáše. Panna počne, porodí syna a dá mu jméno Immanuel – Bůh s námi. Možná vás také zaujal ten zvláštní detail. Anděl Josefovi řekl, že dítěti má dát jméno Ježíš ale prorok mluví o tom, že mu bude dáno jméno Immanuel. To moc neseď. Jakoby zde něco bylo špatně. Nemusíme nad tím zase tolik bádat. Ono je to vlastně jednoduché. Obojí se krásně

doplňuje. Proroctví mluví o tom, že přijde za zvláštních okolností Syn Boží a jeho jméno bude ohlášeno toho, že Bůh je zde s námi, je s člověkem. Není mu vzdálen. Když tento Boží Syn dostává jméno Ježíš, vyjadřuje, co to vlastně bude znamenat, že Bůh je s námi. Ono ohlášeno toho, že Bůh je s člověkem, je uprostřed svého lidu není jen tak jednoduché. Na začátku své pouti se toho Izrael hrozil. Báł se Boží přítomnosti. A ono to může platit nejen pro Izraele. Čas od času se říká, že člověk si Boha vymyslel, aby se nebál toho, co si nemůže vysvětlit. A tak mnozí vymýšlejí a dělají vše proto, aby Boží existenci popřeli, aby sebe i svět přesvědčili, že Bůh není. Pak se ho totiž nebudou muset bát. Vyhlášení toho, že Bůh bude s námi tedy nemusí působit příliš pokoj, spíš zneklidnění, možná i paniku.

Ježíšovo jméno vyznává, že Bůh je spása, je záchrana. To mění zcela pohled na pochopení toho, co znamená, že Bůh je s námi. Je s námi jako náš zastánce, nikoliv jako soudce. Bůh přichází, aby nám život dal, nikoliv proto, aby ho ničil. Anděl tak Josefovi ohlašuje, jakým způsobem se naplní vše, o čem mluvili proroci. Dítě, které se má narodit, je novou nadějí Božího lidu. Je směrovkou na cestu života, protože Boha ukazuje v jiném světle. Bůh není ten, před kým by se člověk měl mít na pozoru. Je ten, ke komu člověk neodmyslitelně patří. Nemusí hledat cesty úniku, ale může směle přistupovat před jeho tvář.

Co znamená pro lidský život příchod Ježíše, můžeme vidět už i v tomto příběhu na postavě Josefa. Pro něj počátek tohoto malebného vánočního dění byl spíše noční můrou. Má snoubenku. Zásnuby tehdy byly velmi vážnou věcí, už skoro patřili k sobě. Ostatně i Zákon Mojžíšův připomíná, že je jedno, jestli je žena vdaná nebo zasnoubená. Pokud si s ní někdo něco začne cizoloží. A to je právě důvod Josefovy noční mury. Jeho snoubenka je těhotná a on moc dobře ví, že nemůže být otcem. Co teď? Je těžké najít cestu, která by nepoškodila ani jeho ani Marii. Čteme, že Josef byl muž spravedlivý, to je označení pro někoho, kdo se skutečně Boha bál, měl respekt k jeho cestě. Musí mít v sobě zmatek, je před ním něco, čemu moc dobře nerozumí. Marie čeká dítě, on není otec, ale je otázka, zda věří Marii, že je to dílo Ducha, že ona svou věrnost neporušila. Mohl zůstat spravedlivý a postupovat podle Zákona. Možná je škoda, že to neudělal. Alespoň bychom dnes věděli s jistotou, jak to bylo s tím Mariiným panenstvím. Ale on ji nejspíš moc nevěřil. Chtěl ji propustit, zrušit zasnoubení. Našel řešení, které odpovídalo jeho možnostem, jeho pojetí spravedlnosti. Bylo to řešení, které chránilo předně jej samotného. Když by Marii propustil, dal by jasně najevo, že s tím dítětem nemá nic společného, nehodlá krýt nějakou nepravost. Na druhou stranu nechtěl Marii poškodit, tak ji nechal jít a tím pádem se vyhnout proceduře, která by mohla osvědčit její nevinu. Nevěřil tedy moc, že je neviná.

Josef byl muž spravedlivý, ale také muž plný strachu. Vždyť anděl mu říká, aby se nebál Marii přijmout. Měl tedy strach udělat tento krok. Čeho se bál? Posměchu? Nebo toho, že Marie mu byla nevěrná a on by dělal někomu troubu, který se stará o jeho dítě? Situace je to nezvyklá a asi málokdo by dokázal říct, jak by se v takovém případě choval, co by udělal. A právě v tom

přichází ta proměna. Jak už jsem říkal, Josef byl podle Zákona spravedlivý a v jeho mezích se snažil najít řešení. Bůh ho ale pozval ještě k jiné cestě. Poslal k němu ve snu anděla a ten ho ujistil, že není čeho se bát. Ujistil ho, že Marii může věřit, a může si ji vzít i s tím dítětem. V čem je to řešení jiné než Josefovo? Je to jiný pohled na situaci. Svým řešením se snažil z toho nějak vybruslit. Myslel nejprve na sebe, pak až na Marii. Anděl mu ale ukázal, že by měl myslet předně na ni a hlavně by měl věřit. Celá situace je uvozena slovy, že se shledalo, že počala z Ducha svatého. To je zvláštní kombinace. Jak to kdo poznal? U kněží určitě nebyla. Spíše je to opis pro její samotné vyjádření. Zkrátka řekla Josefovi, že je těhotná, že je to dílo Boží. A on tomu nevěřil. Spíše ji podezíral ze lži, protože její slova zkrátka k uvěření nebyla. Jenže o to právě jde. Nevěřil ji, protože podle něj to, co říká, není možné. Měl na výběr mezi velmi zvláštní událostí a mezi svou zkušeností. Zvítězila zkušenost. Jenže, jak mu ukázal anděl, byla to špatná volba. Bůh může jednat i mimo naši zkušenost. I Písmo samotné je toho plné. Často se děly věci, které byly neuvěřitelné.

Anděl tedy Josefovi ukázal, že je možné jít i nad rámec toho, co je spravedlivé podle Zákona. Tou cestou je skutečná láska a důvěra. Není to trochu sobecké říkat, že se o ni postará, ale jakmile je tu dítě s nejasným původem, raději ji nechá jít světem jako svobodnou matku? Tedy odsouzenou k žebrotě a i když ji nechtěl vystavit hanbě, stejně oceňovanou čímsi nedobrým? Zvláštní pojetí vztahu k druhému člověku. Takové hodně soběstředné. Místo toho je přeci možné jít cestou vlastního sebezapření. Jde přeci o druhého a to je vždy potřeba se dost zapřít. Situace, která se vyskytla se dá řešit milosrdným srdcem, které nepřemýšlí o vině či nevině, ale hledá, co je potřebné v danou chvíli konat.

Asi neřešíme denně takové problémy jako Josef. Nicméně řešíme mnoho v zásadě podobných, z různých oblastí života. Co v tom řešení zvítězí? Náš pohled, nebo důvěra, milost a odpuštění? Vánoce jsou vzácným časem možná právě proto, že tato slova se znovu objevují v našem slovníku a s nimi i touha hledat jejich obsah a dosah do konkrétní situace. Josef sám ve svém životě poznal, co znamená, že Bůh je nám blízko a je naší spásou. Znamená to, že se mění cosi v nás a i my přestáváme být soudci druhých, ale snažíme se jim být pomocí a zvěstovateli spásy. Kéž i nás Bůh stále proměňuje jako toho Josefa, abychom nemysleli na to, jak si zachovat tvář, jak se neztrapnit či prostě ze sebe neudělat nějaký terč posměchu, ale mysleli na to, jak se postarat o druhé, o ty, které nám Bůh svěřuje.

Pane Ježíši, v tobě došlo naplnění tužeb mnoha generací čekajících na Boží příchod. Dej, ať ti zůstáváme na blízku a necháváme se tvou láskou proměnit, ať umíme důvěřovat, i když třeba moc nerozumíme.

Amen.

Štědrý den 2013

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal

Neděle, 09 Únor 2014 14:19 - Aktualizováno Neděle, 09 Únor 2014 14:21
